

DOMINGU IV TEMPU KOMÚN – TINAN C

Tema

Tema liturjia domingu ne'e nian konvida atu reflekte kona-ba "profeta nia dalan": dalan ida terus nian, solidaun nian, risiko nian, maibé mós dalan dame no esperansa nian, basá ida-ne'e mak dalan ida Maromak hela bá. Liturjia ohin nian asegura profeta katak Maromak mak soi liafuan ikus: "keta ta'uk, basá ha'u hamutuk ho ó atu salva ó".

Leitura dahuluk apresenta figura profeta Jeremias nian. Jahwéh hili, konsagra no halo nia sai profeta, no Jeremias hasoru tipu oioin difikuldade nian; biar nune'e nia la deziste atu konkretiza ninia misaun no halo Maromak nia Liafuan sai realidade moris nian iha ema sira leet.

Evanjellu apresenta mai ita profeta Jezús, ne'ebé abitante/makhorik Nazaré nian despreza nia (sira hein Mesias espetakulár no sira la lomprende Jezús nia proposta profétika). Epizódiu haktuir judeu sira-nia rejeisaun no anúnsiu Liafoun Di'ak nian ba sira ne'ebé dispostu atu simu nia – jentiu ka judeu.

Leitur daruak ko'alia kona-ba domin gratuitu no laho' interesse, nu'udar esénsia moris sarani nian. Ne'e mak hanesan avizu ida ba "profeta" atu husik domin mak gia nia no la'ós interesse rasik... Nune'e de'it mak nia misaun iha sentidu.

LEITURA I – Jer 1,4-5.17-19

Jeremias nia atividade profétika hahú iha 627/626 mK (bainhira profeta iha karik besik tinan 20) no hanaruk to'o tempu invazaun Babilónia nian iha Jerusalém, reinu Judá nian (586mK). Ne'e mak época ida lahakmatek nian, iha nivel polítiku nune'e mós iha nivel relijiozu. Judá foin sai husi Manassés nia ukun (698-643 mK) no Amon nia ukun (643-640 mK), liurai aat sira ne'ebé hakbarak iha país altár ba maromak falsu estranjeiru sira no lori Povu atu hadook an husi Jahwéh. Époka ne'ebé Jeremias hahú nia ministériu profétiku, liurai Judá nian mak Josias (640-609 mK): nia liurai di'ak ida, ne'ebé buka elimina kultu ba maromak estranjeiru sira no konsentra vida litúrjika Judá nian iha fatin ida mesak –Templu Jerusalém nian. Maski nune'e, Josia nia reforma relijioza hamosu rezisténsia ruma; husi sorin ida reforma ne'e aparente de'it liufali réal: ita la bele ho lei ka dekretu no derepente korrije Povu nia fuan ka halakon toman sira ne'ebé kuda tiha ona durante tinan barak nia laran.

Iha ambiente ida-ne'e mak Maromak bolu Jeremias no haruka nia ba misaun.

MENSAJEN

Testu apresenta Jeremias nia relatu kona-ba Maromak nia bolun. Ne'e mak reflesaun ida no katekeze ida kona-ba mistériu antigu no foun nafatin ne'ebé ita hanaran "vokasaun". Vokasaun profétika, iha Jeremias nia perspetiva, mak uluknanai, enkontru ida ho Maromak no ho nia Liafuan (haree vers. 4). Husi enkontru ne'e mak Liafuan marka profeta nia moris no sai ba nia, buat úniku desizivu.

Iha fatin daruak, vokasaun mak Maromak nia projetu ida: Maromak mak hili, konsagra no halo Jeremias sai profeta. Dehan katak Maromak mak "hili" signifika Maromak ho ninia iniciativa rasik hili no halo relasaun ida metin ho nia, nune'e profeta hodi moris iha Maromak nia bele aprende dixerne Maromak nia planu ba ema sira no ba mundu. Dehan katak Maromak "konsagra" profeta signifika katak Maromak "rezerva" nia, haketak nia ba Ninia

servisu. Dehan katak Maromak “halo” nia sai profeta ba nasaun sira signifika katak Maromak entrega ba nia misaun ida, misaun ne’ebé universál. Inisiativa nafatin mai husi Maromak, la’ós ema mak hili.

Iha testu nia parte daruak ita haree Maromak haruka Jeremias ho modu formál. Nia tenke dehan buat ne’ebé Maromak haruka laho ta’uk, hodi enfrenta boot sira rai nian, ho de’it Maromak nia kbiit. Iha ne’e mak definisaun “dalan profétiku”, la’o iha terus, iha risku, iha solidaun, iha konflitu ho sira hotu ne’ebé opoin ba Maromak nia proposta. Leitura ohin nian remata ho konvite ida ba konfiansa: “sira la bele manán ó, basá Ha’u hamutuk ho ó atu so’i ó” (vers. 19).

Jeremias nia vida realiza ho modu integrál Maromak nia projetu. Jeremias denunsia, kritika, harahun edifika no kuda. Nia la iha susesu maka’as: família, belun sira, povu Jerusalém nian, autoridade sira, amlulik sira, fila kotuk ba nia, persege nia, trata aat nia. Maski nune’e, Jeremias nunka husik nia knaar: Maromak hakonu nia moris tomak, no nia paixaun ba Maromak nia Liafuan “kaer metin nia”, nune’e nia moris ho intensidade másima ninia misaun to’o rohan.

LEITURA II – 1 Cor 12,31-13,13

Ema balun hanaran testu ida-ne’e “Knananuk aliansa foun nian”. Ema mós baibain hanaran “knananuk/inu domin nian”.

Se ita haree liu de’it “elojiu domin nian “ ne’e hanesan la liga ho kontestu anteriór (diskusaun kona-ba karizma sira). Loloos, testu ne’e apresenta afinidade momoos, iha nivel literáriu nune’e mós iha nivel temátiku, ho kapitulu sira molok, no mós ho kapitulu tuirmai. Buat ida de’it mak Paulo hakarak dehan momoos iha ne’e: iha karizma absolutu ida de’it: domin.

MENSAJEN

Uluknanai, presiza dehan katak domin ne’ebé Paulo ko’alia iha-ne’e mak domin (iha gregu, “agape”) hanesan ho ema sarani sira nia komprensaun: la’ós domin egoista, ne’ebé buka nia di’ak rasik, maibé domin gratuitu, laho interese, sinseru, fraternu, ne’ebé preokupa ho ema seluk, ne’ebé terus tan ema seluk, ne’ebé buka ema seluk nia di’ak la hodi hein selu. Husi tipu relasionamentu hanesan ne’e mak Kreda moris – comunidade sira ne’ebé moris “agape”. Ita-nia testu dezenvolve iha estrofe tolu. Iha ida uluk (13,1-3), Paulo sustenta katak, laho domin, buat di’ak liu mós (fiar, siénsia, profesia, fahe ezmola ba kiak sira) mamuk de’it no la iha sentidu. Domin mak fó sentidu ba moris tomak no ba esperiénsia sarani tomak. Iha estrofe daruak (13,4-7), Paulo apresenta literariamente domin hanesan ema ida no sujere katak nia mak buat di’ak no kualidade hotu nia hun/orijen. Kona-ba ne’e, Paulo enumera karakterístika ka kualidade sanulu-resin-lima domin loos nian: kualidade hitu nia formula ho modu pozitivu no kualidade ualu seluk ho forma negativa; maibé sira hotu refere ba buat simples no moris loroloron nian, ne’ebé ita experimta no moris iha momentu hotu, atu ema ida keta hanoin katak “domin” ida-ne’e buat ruma ne’ebé kona de’it santu sira, ema matenek sira, espesialista sira.

Estrofe datoluk (13,8-13) estabelese komparaun ida entre domin ho karizma sira seluk. Kestaun mak ne’e: domin ne’ebé iha karakterístika furak oiain ne’e buat ruma imperfeitu, temporál no la dura hanesan karizma sira seluk? Domin ida-ne’e – Paulo hatán – sei la mohu, sei la muda. Nia mak buat ida mesak ne’ebé perfeitu; nune’e nia sei hela ba nafatin. Domin mak karizma superiór liu iha karizma seluk nia leet.

EVANJELLU – Lc 4,21-30

Leitura ohin nian kontinuasaun domingu kotuk nian bainhira apresenta Jezús tama iha sinagoga Nazaré nian. Nia simu konvite atu lee pasajen ida husi Profeta sira no halo komentáriu... Nia lee sitasaun husi Is 61,1-2 no nia dehan katak “ohin halo tuir duni”, hodi aplika profeta nia liafuan sira ba ninia misaun.

Evanjellu ohin nian apresenta abitante/makhorik Nazaré sira nia reasaun ba Jezús nia liafuan sira.

MENSAJEN

Epizódiu iha sinagoga Nazaré nian, mak epizódiu “programátiku” ida: ba Lucas la interese haktuir ho forma koerente no lójika epizódiu ne’ebé akontese ho modu konkritu iha Nazaré durante Jezús nia vizita ida, maibé hatudu liña jerál programa ne’ebé Mesias atu kumpre – liña sira ne’ebé Evanjellu tomak sei hatudu.

Jezús nia programa mak apresenta proposta libertasaun nian ba kiak sira, marjinalizadu sira no sira ne’ebé moris iha opresaun. Maibé ema judeu sira la komprende no la simu ninia proposta tanba sira hein Mesias milagreiru no espetakuladór. Sira rejeita nia no hakarak elimina nia (ko’alia kona-ba nia mate); maibé Jezús nia liberdade manán ninia funu-balu sira (ko’alia kona-ba moris-hi’as) no evangelizasaun kontinua nia dalan (Jezús liu iha sira leet, kontinua nia dalan) , to’o ba sira ne’ebé hakarak duni simu libertasaun no salvasaun (hanoin kona-ba Elias no Eliseu).

Iha testu programátiku ida-ne’e, Lucas haklaken Kreda nia dalan: comunidade sarani hola konxiénsia katak, iha kontinuidade ho Jezús nia dalan, ninia misaun mak lori Liafoun Di’ak ba ema kiak no marjinalizadu sira – hanesan Elias halo ho feto-faluk ida Sarepta nian ka hanesan Eliseu halo ho leprozu síriu. Se Kreda la’o tuir dalan ida ne’e, nia moris iha fidelidade ba Kristu.